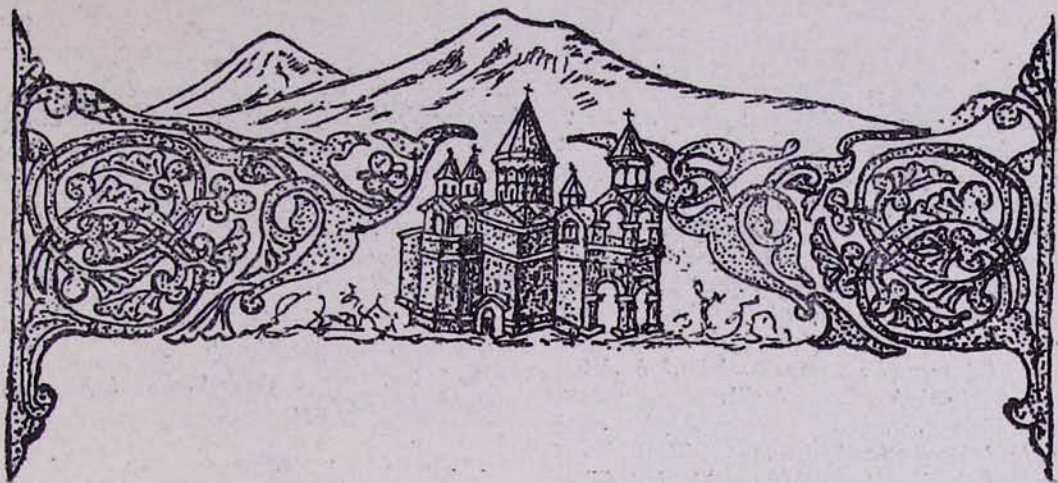

Մ Ա Յ Ր Ա Թ Ո Ռ Ո Ւ Մ

Ապրիլի 7-ին, շորեքշաբթի, Ս. Աստվածածնի Ավետման տոնի օրը, Մայր Տաճարում, հավատացյալ բազմության ներկայությամբ, մատուցվեց հանդիսավոր սուրբ պատարագ: Պատարագիչն էր Մայր Աթոռի միաբան քարեկրոն Տ. Հակոբ քահանա: Հակոբյանը: Սուրբ պատարագին հրգում էր Հոգևոր Ճեմարանի սաներից կազմված երգեցիկ խումբը:

Ապրիլի 11-ին, կիրակի օրը, Մաղկազարդի տոնակատարության առիթով, Ս. Էջմիածին էին ժամանել բազմաթիվ ուխտավորներ՝ նրեանից, Բաքվից, Թբիլիսիից և այլ տեղերից: Դեռևս կիրակի առավոտյան ժամերգության ժամանակ Մայր Տաճարը լիկ-լիկ էր հավատացյալների բազմությամբ: Մայր Աթոռի միաբանությունը, տոնակախորհուն զգեստավորված, մասնակցում էր արարողությանը: Տաճարում սեղանները դարդարված են ուռնետ դալար ճյուղերով: Իրար են հաջորդում ավետարանների և գրքերի ընթերցումը: Ուրախ և զվարթագին շարականների թրթռոցները լցնում են օդը անասելի զվարթությամբ: Առավոտյան ժամերգությունից հետո, հավատացյալների խառը բազմությունը Տաճարից դուրս է գալիս ուռնետ թարմ ճյուղերը ձեռքներին:

Քրիստոսի նրոսաղեն՝ գալստյան հանդիսավոր տոնն է այսօր:

Կեսօրին տեղի է ունենում հանդիսավոր սուրբ պատարագ: Օրվա պատարագիչն է գերաշնորհ Տ. Սահակ եպիսկոպոսը: Երգեհունի հնչյունները, դպիրների ախորժալուր հրաժշտությունը, խառնվելով Տաճարում տիրող աղոթքի և մրմունջների շնչունին, առաջացնում են ընդհանուր միասնիկ ներդաշնակություն: Պատարագիչ սրբազանը հավուր պատշաճի քարոզում է, նկարագրելով Քրիստոսի հանդիսավոր մուտքը նրոսաղեն և շեշտելով Աստվածորդու ժողովրդի մեջ առաջ բերած բարոյական հեղաշրջող ազդեցությունը:

Երեկոյան տեղի է տնենում հանդիսավոր «Դոմբաղեք»: Դեռ ժամերգությունը չսկսած, ժողովուրդը հավաքվել է Տաճարի ներսն ու դուրսը: Հավաքվում են միաբանները և շուտով սկսվում է ժամերգությունը: Գեղեցիկ ու հանդիսավոր են Հայ նկեղեցու Ավագ շաբաթվա արարողությունները, որոնք հավատացյալների հոգու ամենանուրբ լարերի հետ են խոսում, հմայիչ են ու տպավորվող:— Ահա՛ մի պահ: Ա. Իջման սեղանի առջև, ատյանում, ծնկի է իջել ողջ միաբանությունը: Գերաշնորհ Տ. Սահակ եպիսկոպոսը, լրիվ զգեստավորվածով, բարձրացել է արդեն վարագույրներով ծածկված Ս. Իջման սեղանը: Ավագ քահանաներից մեկը, շուրջառազգեստ, մի մեծ բանալի ձեռքին, բախում է և ողբագին ու աղերսաձայն հրգում՝ «Բա՛ց մեզ, Տէ՛ր, բա՛ց մեզ, Տէ՛ր, բա՛ց մեզ, Տէ՛ր, զդուռն ողորմութեան, որ ողբալով կարգամբ

առ քեզ»։ Ամբողջ Տաճարը համակ լսողություն է դարձել, ո՛չ մի շշուկ, ո՛չ մի ձայն, երգի կախարդական հնչյունները հմայել են բոլորին, մեղեդին ամբողջովին աղերս է ու սրտամորմոք ողբ, ահա հայ հավատացյալի դարերով տառապած հոգու տվյալտանքն է, աղերսն ու հավատն է առ Աստված։

Սեղանի ներսից շոտով լավում է պատանւսանը. «Ո՞վ են սոքա զի բացից, զի այս դուռն Տեառն է, և արդարք մտան են ընդ սա»։ Եվ այսպես շարունակվում է մինչև վերջ։ Դպիրների «Ձողորմութեան քո զդուռն բաց մեզ» շարականի հնչյունների տակ բացվում են Տաճարի վարագույրները։ Կարդացվում է վերջին ավետարանը։ «Խնդրեսցուք», «Կեցո՛ւ» և վերջանում է օրվա հանդեսը։

15 ապրիլի, Ավագ հինգշաբթի.— Ցերեկը տեղի է ունենում հանդիսավոր սուրբ պատարագ։ Բազմաթիվ են հաղորդվողները, Ավագ շաբաթվա նվիրական այս օրերին կրկնապատկվել է հավատացյալների ջերմի-ռանդությունը։ Օրվա պատարագիչն էր բարեկրոն Տ. Կոստանդին աբեղա Թաղանյանը։ Շրեկության կատարվում է Ունաղվաչի հանդիսավոր կարգը։ Հավատացյալների մի շտեմնված բազմություն լցվել է Տաճարի ներսը։ Զատկական այս սուրբ ու նվիրական օրերին Ս. Էջմիածին են եկել շրջակա հայ գյուղերից բազմաթիվ ուխտավորներ։ Նրանց մեջ կան և կրծքի երեխաներ, առատիկներ, երիտասարդներ, մի ամբողջ բազմազանություն է ներկայացնում հավատացյալների այդ բազմությունը։

Այս վեհ ու նվիրական օրերին Վեհապառ Հայրապետը հիվանդության պատճառով Տաճարում չէ։

Կատարվում է յուզի և ջրի օրհնությունը։ Գերաշնորհ Տ. Սահակ եպիսկոպոսը, ծնկի եկած, հաղին շապիկ, դենջակ ու վակաս, խոնարհության օրինակ Քրիստոսի, մեկ առ մեկ լվանում է միաբանների տոբերը և օծում յուզով։

Վերջանում է արարողությունը, Տաճարում ծովացյալ բազմությունը արեկոծվում է, ամեն ոք ցանկանում է ձեռք բերել օրհնված յուզի մի մասնիկ։

Գիշերը տեղի է ունենում խորհրդավոր հակում։ Սեբրով են ծածկված սեղանները, դրակալները, միաբանները սև շուրջառներ են կրում. սգի սև քողով է պատած ամեն ինչ։ Ավագ սեղանի վրա վառվում է 12 կերոն։ Ակավում է սաղմոսերգությունը։

Օդում թրթռում են Առաւօտ լուսոյի կերկերուն հնչյունները։ Ապա հաջորդաբար

կարդում են Քրիստոսի մարդեղության և խաչելության նվիրված վեց ավետարանները։ Մեկ առ մեկ հանգում են սեղանի մոմերը։ Տաճարում տիրում է խորհրդավոր մթնոթյուն։ Խավարի միջից լավում են «Փա՛ռք ի բարձունսի միօրինակ հնչյունները, և այսպես շարունակվում է առավոտյան ժամերգությունը մինչև վերջ։

Մինչև ուշ գիշեր Տաճարը լիքն է ջերմեռանդ հավատացյալներով։

Բավական ուշ է ժամանակը, երբ բոլորը ցրվում են տները։

16 ապրիլի, Ավագ ուրբաթ.— Ուրբաթ կեսօրին շարունակվում են Հիսուսի մատնության, շարժարանաց նվիրված գրքերի, ավետարանների, շարականների ընթերցումն ու երգեցողությունը։

Տխուր ու հանդիսավոր են Ավագ ուրբաթ երեկոյան Քրիստոսի թաղման կարգի ծիսակատարությունները։ Տաճարը լի է աղոթողներով, շատերի աչքերին արդասուք կա։ Ս. Իշման սեղանի առաջ, սպիտակ դաստառակով ծածկված սեղանի վրա, դրված են Քրիստոսի թաղումը. ներկայացնող նկարներ։ Մեղմորեն առկաջում են կանթեդներն ու մոմերը, հնչում են թաղման տխուր ու մեղալից շարականները։ Ահա դպիրները երգում են «Պարզատու մամենեցուն» շարականը, որի բառերը, եղանակը համակ վիշտ են։ Եկեղեցին սգում է արժանապես Աստվածօրհու խաչելությունն ու թաղումը։

Ժամերգության վերջում հավատացյալները մեկ առ մեկ մոտենում են սեղանին և համբուրում տերունական սրբությունները և հանդարտ դուրս դալիս Տաճարից։

17 ապրիլի, Ավագ շաբաթ.— Հարուստ ճրագալույցի երեկոն է։ Տաճարում շարժվելու տեղ չկա, Փակ է սեղանի վարագույրը։ Դանիելի գրքի հանդիսավոր ընթերցումից հետո բացվում է սեղանի վարագույրը։ Ակավում է ճրագալույցի օրվա երեկոյան սուրբ պատարագը։ Պատարագիչն է բարձրապատիվ Տ. Գեորգ վարդապետ Վաթյանը։ Հոգեկան անպատմելի ցնծություն է տիրում Տաճարում, աղոթքի մրմունջներ են թրթռում օդում։ Հանդիսավոր ու վեհ է Տաճարը այդ պահին։ Այսօր, այս խորախորհուրդ, սրբազան ու հանդիսավոր երեկոյան, մի անգամ և Քրիստոս յարեա՛ւ ի մեռելոց՝ հուրախություն հավատացյալների. փա՛ռք Տիրոջ հրաշափառ հարության։

«Հայր մեր»ից առաջ պատարագիչ հայրը քարոզում է հավուր պատշաճի՝ Քրիստոսի հարուստի բնաբանով:

Արձակվում է սուրբ պատարագը, բազմությունը դուրս է հորդում եկեղեցուց: Տաճարի ներսում վերջ չկա հաղորդողներին: Ամենուրեք լավում են շնորհավորանքի խոսքեր՝ «Շնորհավոր Ձատիկ», «Քրիստոս յարեալի մեռելոց»:

Մինչև ուշ գիշեր բաց է Տաճարը: Վառվում են ջահերը, գալիս են հավատացյալների նորարներ խմբեր, մտնում Տաճար աղոթելու:

18 ապրիլի, կիրակի—«Յարութիւն Տեառն մերայ Յիսուսի Քրիստոսի».— Տաճարում մատուցվեց հանդիսավոր սուրբ պատարագ: Ժամարարն էր գերաշնորհ Տ. Սահակ եպիսկոպոսը: Տաճարում կանդնելու տեղ չկար: Պատարագիչ սրբազանը քարոզեց հավուր սրտաշաճի:

Զգալի էր Վեհափառ Հայրապետի բացակայությունը, որը հիվանդություն պատճառով ի վիճակի չէր գտնվել Տաճարում:

Պատարագը վերջանալուց հետո հավատացյալ ժողովրդի բազմությունը մինչև ուշ գիշեր անպակաս եղավ Տաճարի շրջակայքից՝ սրտանց տոնելով Քրիստոսի Հարությունը— Ձատիկը:

«Քրիստոս յարեալի մեռելոց», ձեզ և մեզ մեծ ավետիս, սիրելի եղբայրներ և քույրեր:

Ապրիլի 15-ին, զատկական տոնակատարությունների առիթով, Վրաստանի թեմակալ առաջնորդ գերաշնորհ Տ. Վահան արքեպիսկոպոս Կոստանյանը Մայր Աթոռից մեկնեց եղբայրական Վրաստանի մայրաքաղաք Թբիլիսի:

Հատկական տոների կապակցությամբ Ս. Էջմիածնի Հոգևոր Ճեմարանի ուսանողությունը և դասախոսական կազմը արձակուրդ ստացան: Ուսանողները մեկնեցին իրենց տները, ծնողների մոտ՝ հանգստանալու: Մայիսի 3-ից կանոնավորապես կվերականգնվեն Հոգևոր Ճեմարանի դասերը:

Ապրիլի 17-ին, Հոգևոր Ճեմարանի դահլիճում տեղի ունեցավ զեկուցում՝ երաժշտագետներ Կարա-Մուրզայի և Մակար Նկմալյանի կյանքի և գործունեության մասին: Զեկուցեց Հոգևոր Ճեմարանի երաժշտության դասախոս Հրանտ Գեորգյանը: Զեկուցումից հետո Հոգևոր Ճեմարանի երգեցիկ խումբը կատարեց Կարա-Մուրզայի և Մակար Նկմալյանի ստեղծագործություններից մի քանի երգեր:

Ներկա էին Մայր Աթոռի միաբաններից ոմանք և Հոգևոր Ճեմարանի վերատեսուչ Մ. Մինասյանը:

